

Zvolsi.info

zodpovědně v digitální džungli

Jak na mediální výchovu?

O Zvol si info

- parta studentů a čerstvých absolventů z brněnských a pražských univerzit
- nikomu neříkáme, co má číst a co ne
- 1 kniha, 3 typy seminářů pro studenty, 28 členů, 15 500 oslovených studentů

MUNI
FAKULTA
SOCIÁLNÍCH
STUDIÍ

Zvolsi.info

Jak to vypadá u nás?

Varianta A

- digitální stopa
- influenceři
- O, M, D

Varianta B

- fake news, hoaxy, manipulace
- algoritmy
- názor vs. fakt
- O, M, D

Varianta C

- fake news
- dezinformace a data-mining
- O, M, D
- teorie vstřícnosti

Fact-checking

Overěruj

Mysli

Dýchej

Jak to vypadá u nás?

- Wooclap
- googlení titulku a fotek
- ověřování článku
- diskuze

**Proč učit mediální gramotnost?
Co by mediálně-gramotný člověk měl
znát?**

www.menti.com

Kdo je mediálně gramotný?

Vyzná se v mediálním světě

Rozpozná názor vs. fakt

Rozpozná podstatný obsah od nepodstatného, rozpozná manipulace

Tvoří vlastní názor a argumentuje

Vyznat se v mediálním světě

- jak funguje mediální svět
- jak vzniká obsah
- jak fungují sociální sítě

DIGITAL

VS

TRADITIONAL

MARKETING

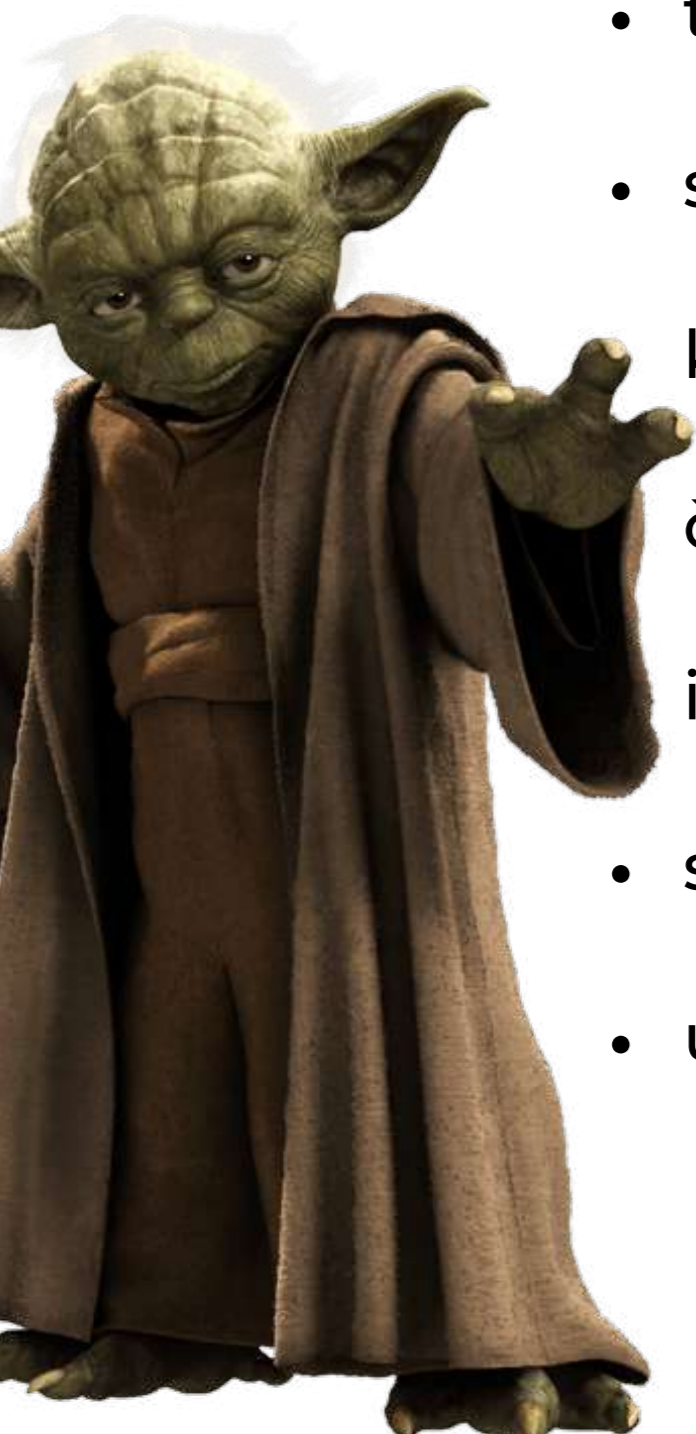

Sociální sítě

Které sociální sítě a další online služby používají děti nejčastěji?

 YouTube	89,51 %
 Facebook	72,19 %
 FB Messenger	68,98 %
 Instagram	68,83 %
 E-mail	65,96 %
 SMS/MMS	62,97 %
 WhatsApp	40,42 %
 Snapchat	32,01 %
 TikTok	28,48 %
 Twitch	21,12 %
 Skype	18,46 %
 Pinterest	18,06 %
 Viber	14,71 %
 Tellonym	13,14 %

Světlé a temné stránky sítí

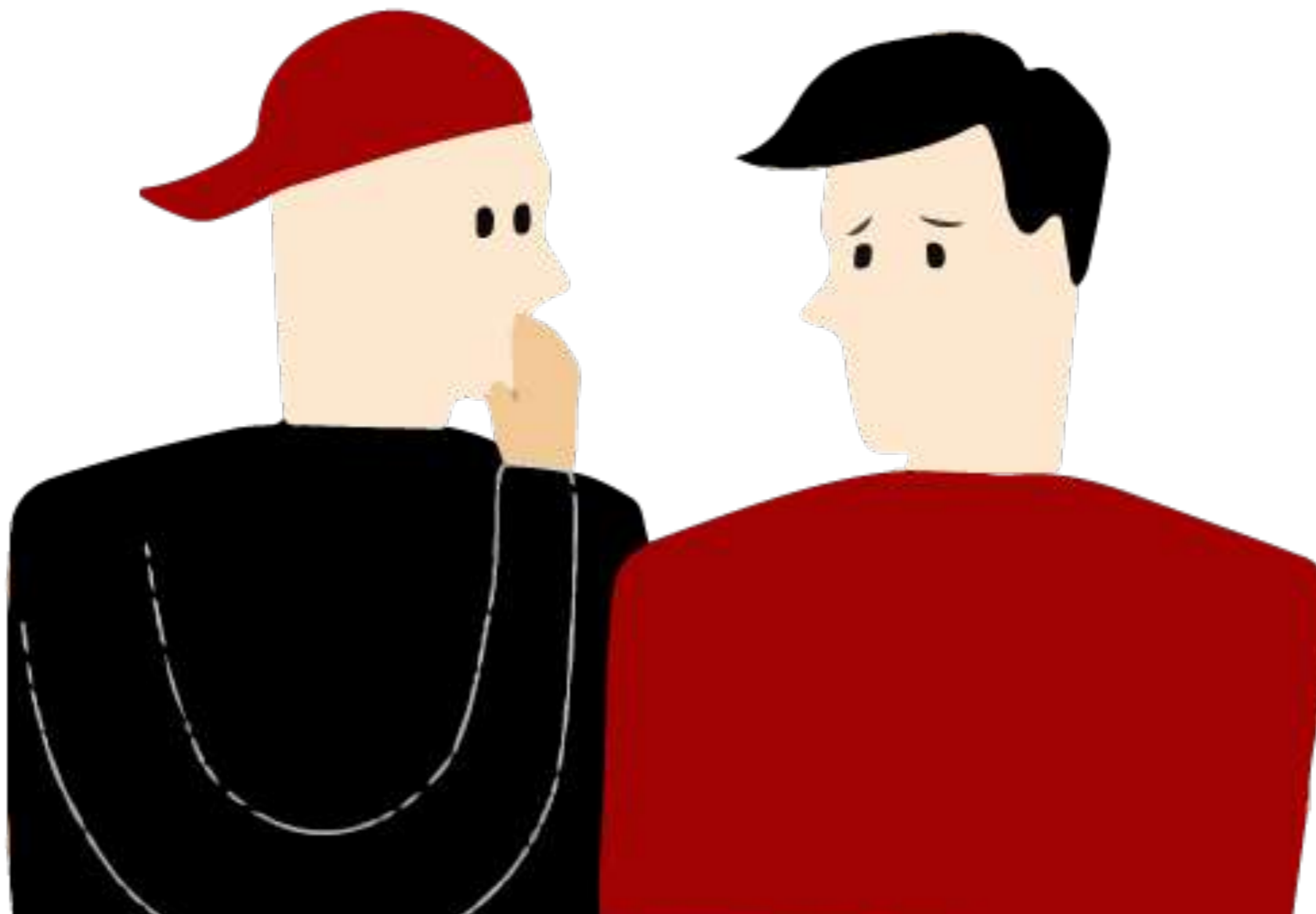
- tvoříš si identitu
- sdílíš zážitky
- komunikuješ
- čerpáš informace
- inspiruješ se
- snižuješ úzkost
- unikátnost obsahu

- krádež identity, narušení soukromí
- přetvářka, zahlcení
- zahlcení, FOMO
- hoaxy, fake news
- závislost
- deprese
- omezená “realita”

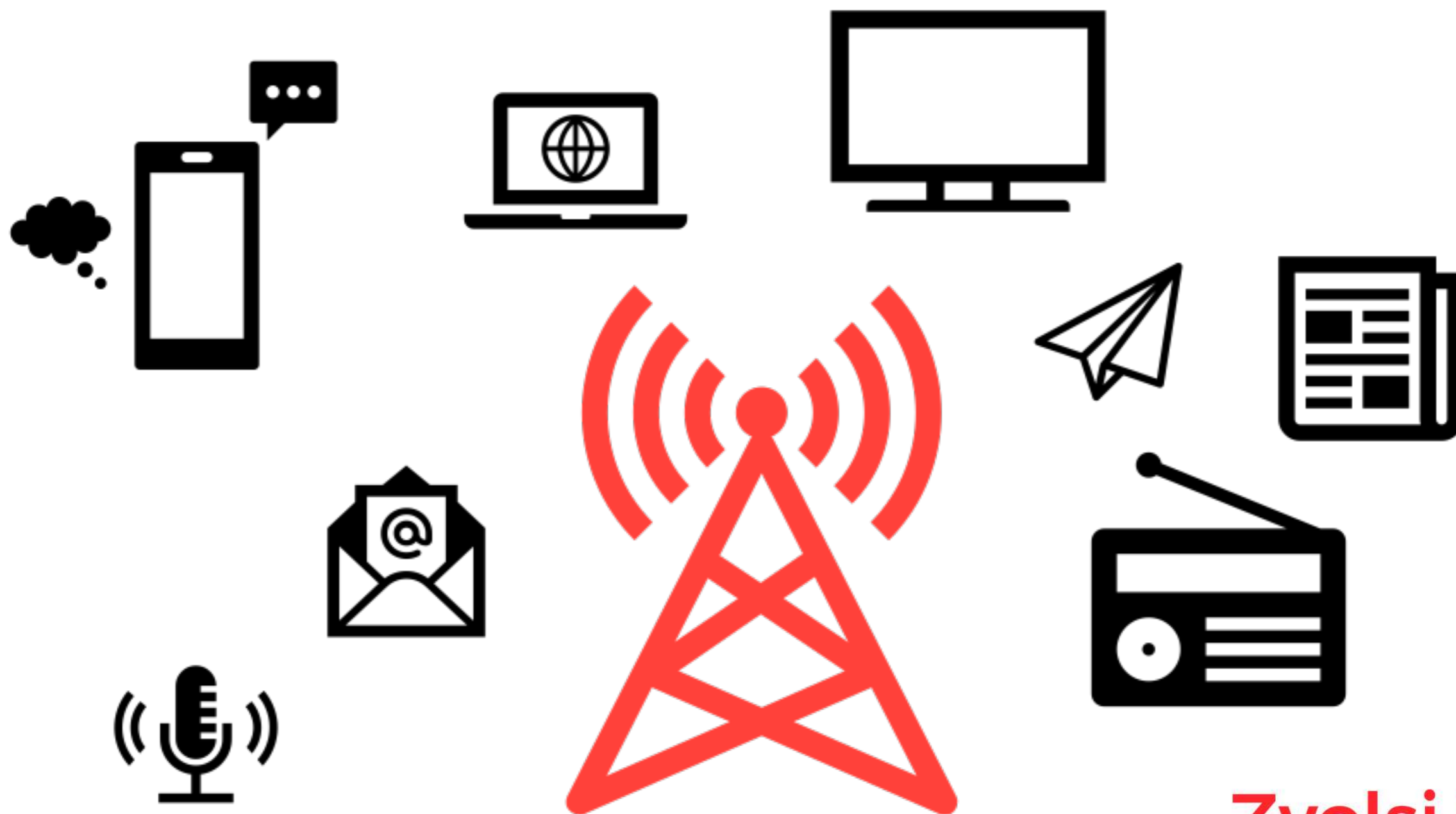

Vyznat se v mediálním světě

Máš zdroj? A mohl bych ho vidět?

Zdroje..?

Vyznat se v mediálním světě

Ze světa médií

portál:
novinovyprogram.cz
nfnz.cz
mapamedii.cz

Z tvorby obsahu

svetmedii.info
jsns.cz
[iReporter](#)
(BBC hra)

Ze sociálních sítí

hra:
[Digitální stopa](#)

Filmy:
[Follow me](#)
[Great Hack](#)

Kniha:
[Jak na sociální sítě?](#)

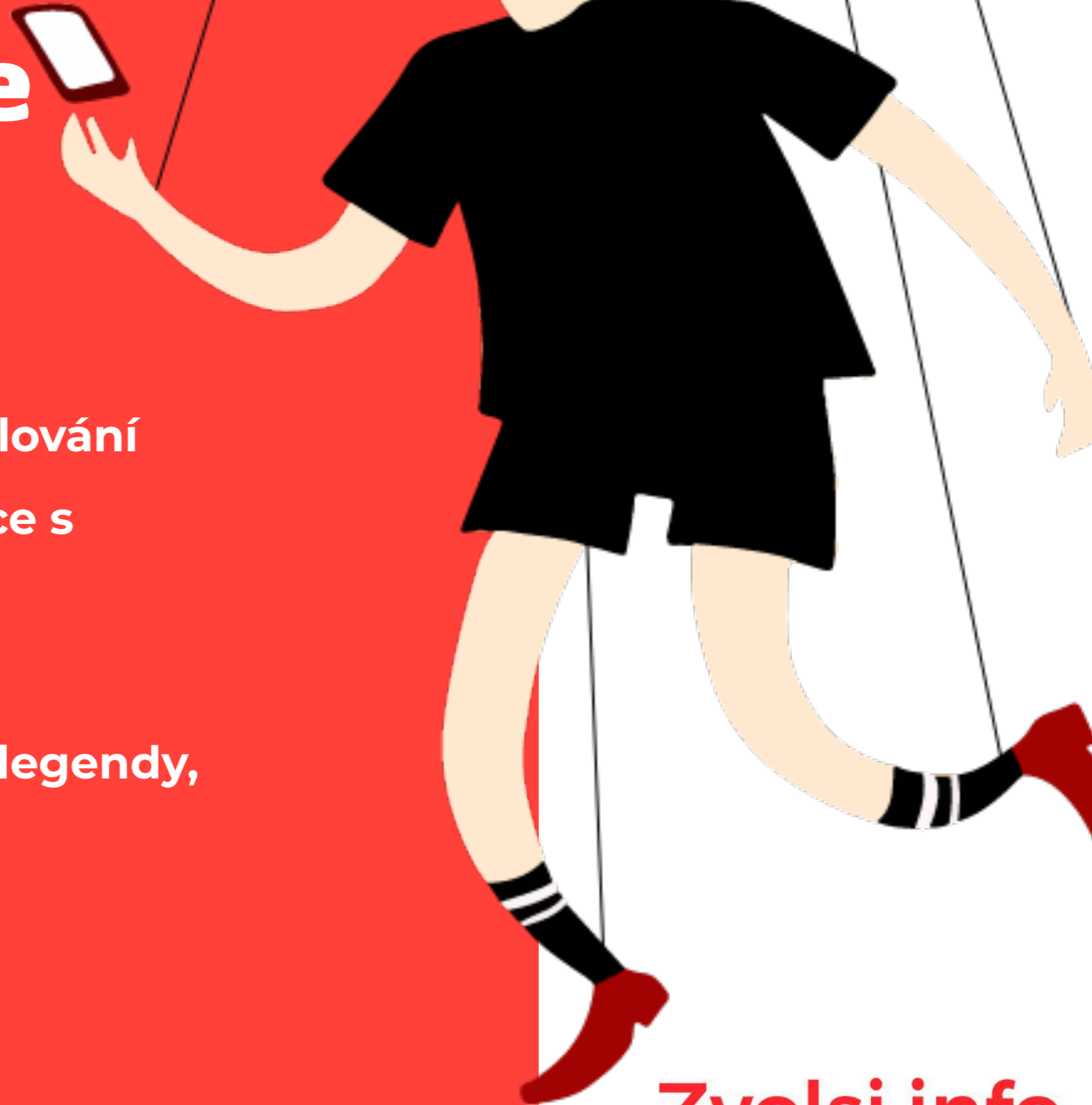
mediagram.cz
medialnigramotno.st.fsv.cuni

[Sdílíme zkušenosti z mediální výchovy](#)

Zvolsi.info

Rozpoznání obsahu a manipulace

- fact-checking
- druhy manipulací: emoce, svalování viny a nálepkování, manipulace s obrazem
- slovník pojmů: fake news, dezinformace, hoax, městské legendy, deepfake

Země je placatá. Už
od školy nám lžou!

Na Ukrajině
separatisté ukřižovali
chlapce.

Greta Thunberg je
dcera Adolfa Hitlera.

WhatsApp bude
zpoplatněn!!!

Zapíchané injekční
jehly v autobusech.

Šok: Káva s mlékem způsobuje rakovinu

EU nám zakázala
křivé banány.

Miloš Zeman má rakovinu.

V pomerančích z
Libye je HIV

V Keni jsou
homosexuální lvi, kteří
se nakazili od
amerických turistů

Jiří Drahoš je pedofil.

Vietnamské bistro muselo
být zavřeno kvůli hygieně.
V majonéze našli 12 druhů
spermatu.

Elvis Presley ještě žije!

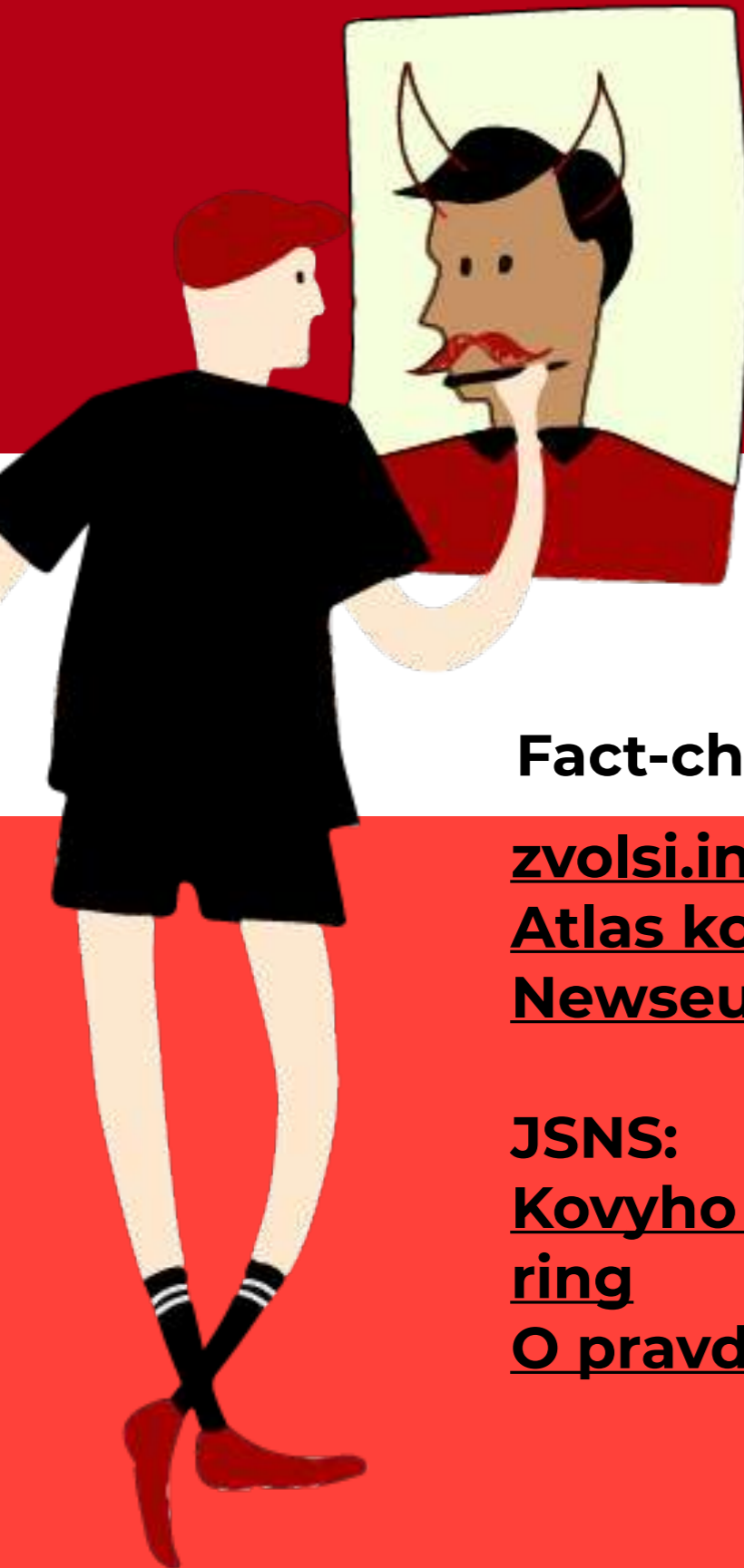
Zvolsi.info

Rozpoznat obsah a manipulace

Fact-checking

zvolsi.info
[Atlas konspirací](#)
NewseumED.org

JSNS:
[Kovyho mediální
ring](#)
[O pravdu?](#)

Nástroje

Hoax.cz
snopes.com
tineye.com
yandex.ru

Pro náročné:
stopfake.org
bellincat.com
blbec.online

Manipulace

Badnews.cz
trollfactory.yle.fi

Argumentační fauly

Film:
Vrtěti psem

Kniha:
Faktomluva

Názor vs. Fakt vs. Mozek

- vlastní emoce
- nepřesné, neúplné informace
- fabulace
- osobní sdělení
- hate speech

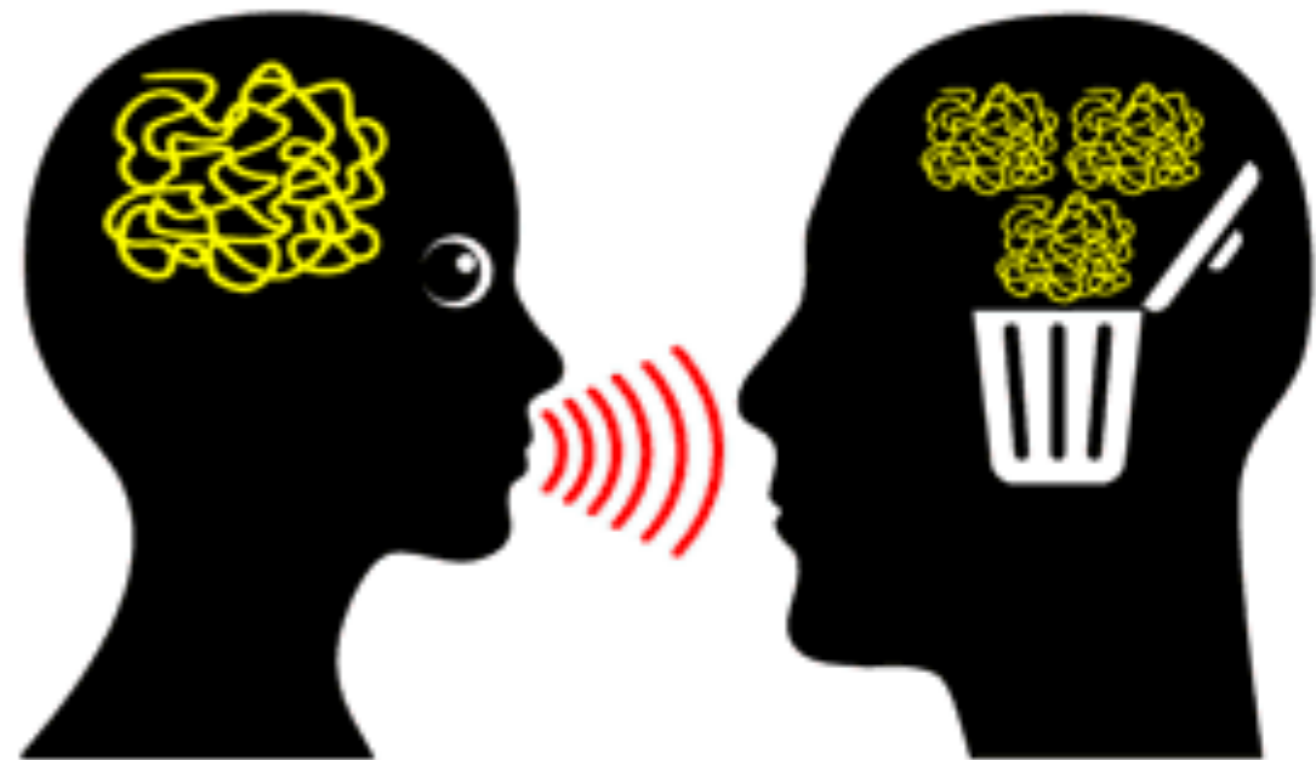
Role emocí při vnímání?

Konfirmační zkreslení

Dünning krugerův efekt

Priming efekt

Back-fire effect

Názor vs. Fakt vs. Mozek

„Jedna z nejdůležitějších knih, které jsem kdy četl – nepostradatelný návod, jak jasně přemýšlet o světě.“ Bill Gates

**FAKTO
MLU
VA**

DESET DŮVODŮ,
PROČ SE MÝLÍME
V POHLEDU NA SVĚT –
A PROČ JSOU VĚCI
LEPŠÍ, NEŽ VYPADAJÍ

Hans Rosling

Ola Rosling, Anna Roslingová Rönnlundová

Jan Melvil
publishing

Překlad bestselleru THINKING, FAST AND SLOW

MÝŠLENÍ
RYCHLÉ a POMALÉ

DANIEL
KAHNEMAN

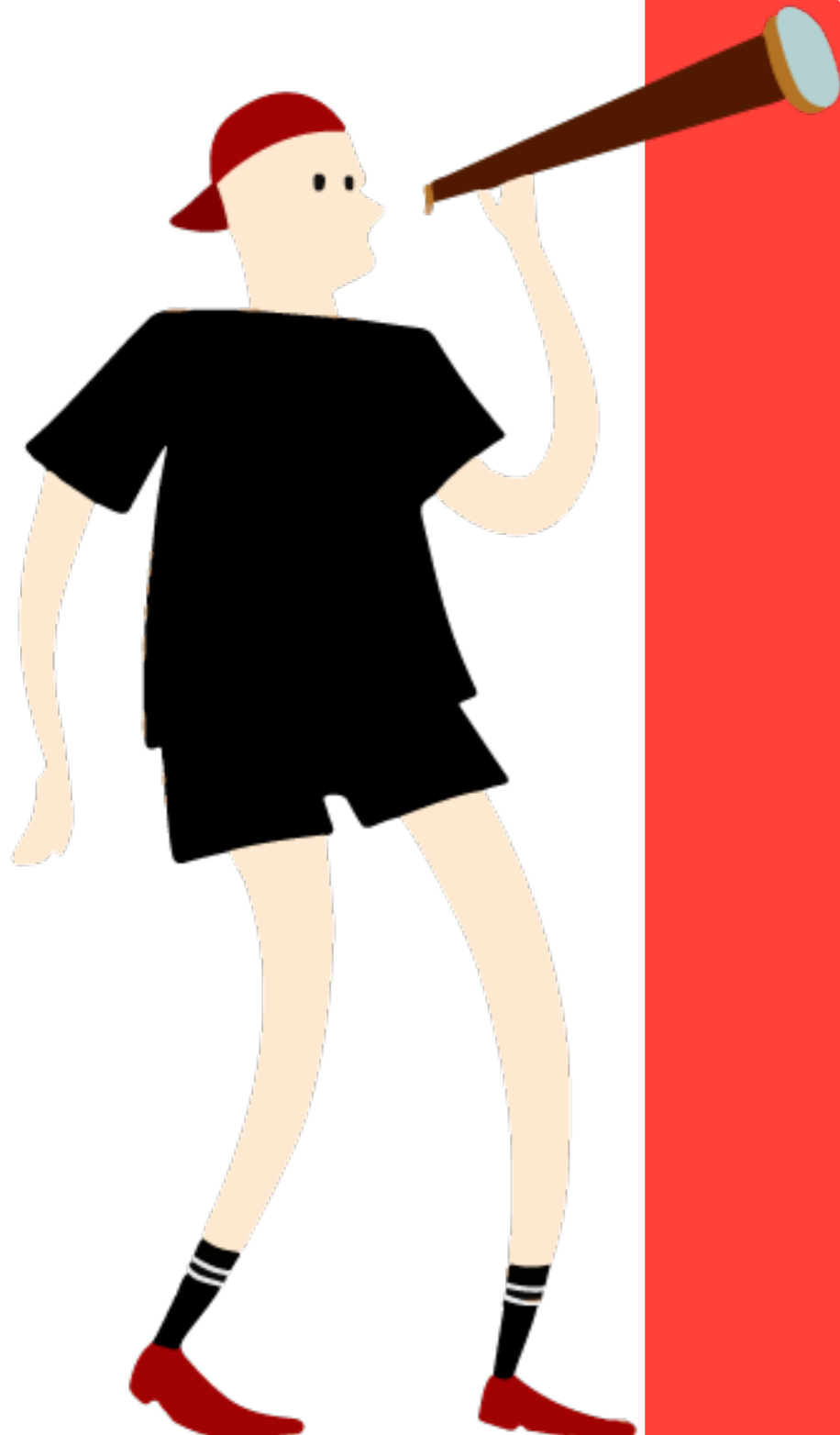
NOSITEL NOBELOVY CENY
ZA EKONOMII

Jan Melvil
publishing

Zvolsi.info

Tvorba názoru a argumentace

- kritické myšlení
- teorie vstřícnosti
- umění nespěchat

Jak mluvit o fake news?

- Budte vstřícní.
- Zjistěte, že druhý chce mluvit a že mu nevadí být přesvědčen.
- Vyjasněte si, kde je spor. Popírají se fakta, nebo hodnoty?
- Neuargumentujte toho druhého. To prostě nefunguje
- Nabídněte mu alternativu. Neopakujte, proč se podle vás mýlí.

Tvorba názoru a argumentace

Teorie vstřícnosti
Podcast: Balanc, 2

Persuaze

Umění nespěchat

“Think before share”
Neunáhlené závěry

Kritické myšlení

přemýšlení “jinak” out of bubble

brainstorming
myšlenkové mapy
volné psaní
diskuze

Oxfordský typ debat
Vyhledávání proti argumentů

Vědomí, že nemusíme mít názor na
všechno

Co si odnést?

- mediální gramotnost = soubor “superschopností”
- sociální sítě nejsou zlé
- nebát se zapojit přemýšlení

Díky za pozornost!

Mgr. Kateřina Křivánková

a Nina Krausová

katerina@zvolsi.info

zvolsi.info

[facebook/zvolsiinfo](https://facebook.com/zvolsiinfo)

[instagram/zvol_si_info](https://instagram.com/zvol_si_info)

[twitter/zvolsiinfo](https://twitter.com/zvolsiinfo)

